Cor Oliemeulen

The Queen's Gambit maakt schaken sexy

Als iemand die zijn kostbare tijd niet wil vergooien met het kijken van series op Netflix, kun je als schaakliefhebber beslist niet heen om *The Queen's Gambit*. Met slechts zeven episoden uit het stormachtige leven van een in het oog springend vrouwelijk schaaktalent is deze immens populaire serie even overzichtelijk als je beste schaakpartij: een overrompelende opening, een uitgebalanceerd middenspel en een eindspel om je vingers bij af te likken.

Nadat de negenjarige Beth haar moeder bij een auto-ongeluk verliest, belandt ze in een weeshuis voor meisjes, die daar wachten op adoptieouders. Beth is introvert en heeft een boze blik. De meisjes krijgen elke dag een groene pil, zodat ze overdag rustig blijven, maar sommigen sparen de pillen op, zodat ze 's nachts fijn kunnen dromen. Terwijl oudere meisjes sterke verhalen over jongens vertellen, ontdekt Beth een verboden kelder waar een mysterieuze conciërge met zichzelf zit te schaken.

Schaken op het plafond

Na wat aandringen, leert hij haar de beginselen van het schaakspel en niet lang daarna krijgt ze van hem een boek met schaakopeningen. Beth raakt zo geobsedeerd dat ze 's avonds in bed, nadat ze een groene pil heeft geslikt, grote schaakstukken op het zwart-wit geblokte plafond allerlei interessante combinaties ziet maken. Haar voorspoedige schaakontwikkeling dreigt abrupt te staken als de leiding van het weeshuis mededeelt dat de meisjes geen groene pillen meer mogen. Beth is ten einde raad. In een zenuwslopende scène ontvreemdt ze een grote pot pillen uit een afgesloten kamer en propt resoluut haar zakken en haar mond vol.

We bevinden ons dus met een in zichzelf gekeerd meisje dat niet al te fris uit haar ogen kijkt, fratsen uithaalt die leeftijdgenootjes niet durven en dagelijks contact heeft met een al even geheimzinnige conciërge in een weeshuis eind jaren vijftig. Maar als Beth een tijdje later komt te wonen bij adoptieouders blijkt snel dat we niet in een griezelverhaal zitten, maar in een kleurrijk opgroeidrama. Beth als tiener wordt gespeeld door Anya Taylor-Joy, die met haar grote, enigmatische ogen zo nu en dan een al even onbestemde indruk achterlaat als haar jongere ik. De actrice, die eerder furore maakte in de horrorfilm *The VVitch: A New-England Folktale (2015)*, is voor *The Queen's Gambit* al even perfect gecast. Het duurt niet lang voordat de kijker zich volledig met de uitzonderlijke Beth en haar schaaktalent kan identificeren, geholpen door de fantastische vormgeving en de geloofwaardige mise-en-scène, waardoor de kijker zich middenin de jaren zestig waant.

Onder een vergrootglas

Ook de atmosfeer van de schaakpartijen - van de opgewonden stemming wanneer een (aantrekkelijke) vrouw de schaakarena betreedt tot en met het beeld van tientallen oude mannetjes aan stenen tafels in een Russisch stadspark - is prachtig neergezet, net als de gewoontes en omstandigheden die bij het spel horen. De makers van *The Queen's Gambit* lieten zich adviseren door grootheid Gary Kasparov en schaakauteur Bruce Pandolfini, die als strenge coach wordt

Beth en de conciërge

Beth en Benny Watts

